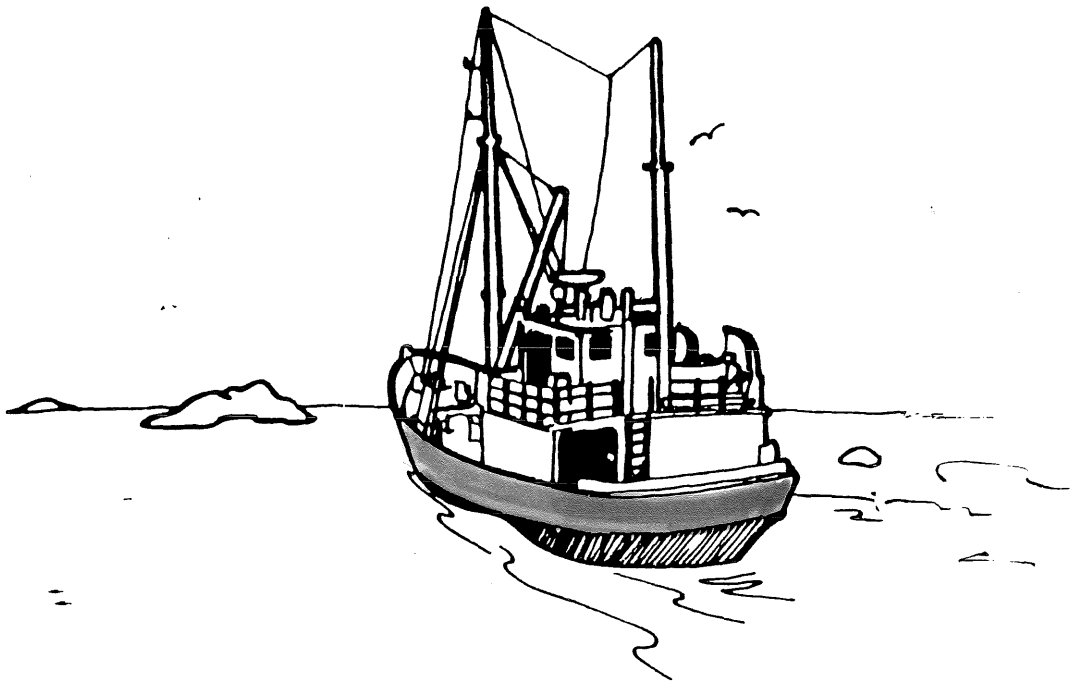


17 JUNI 1993

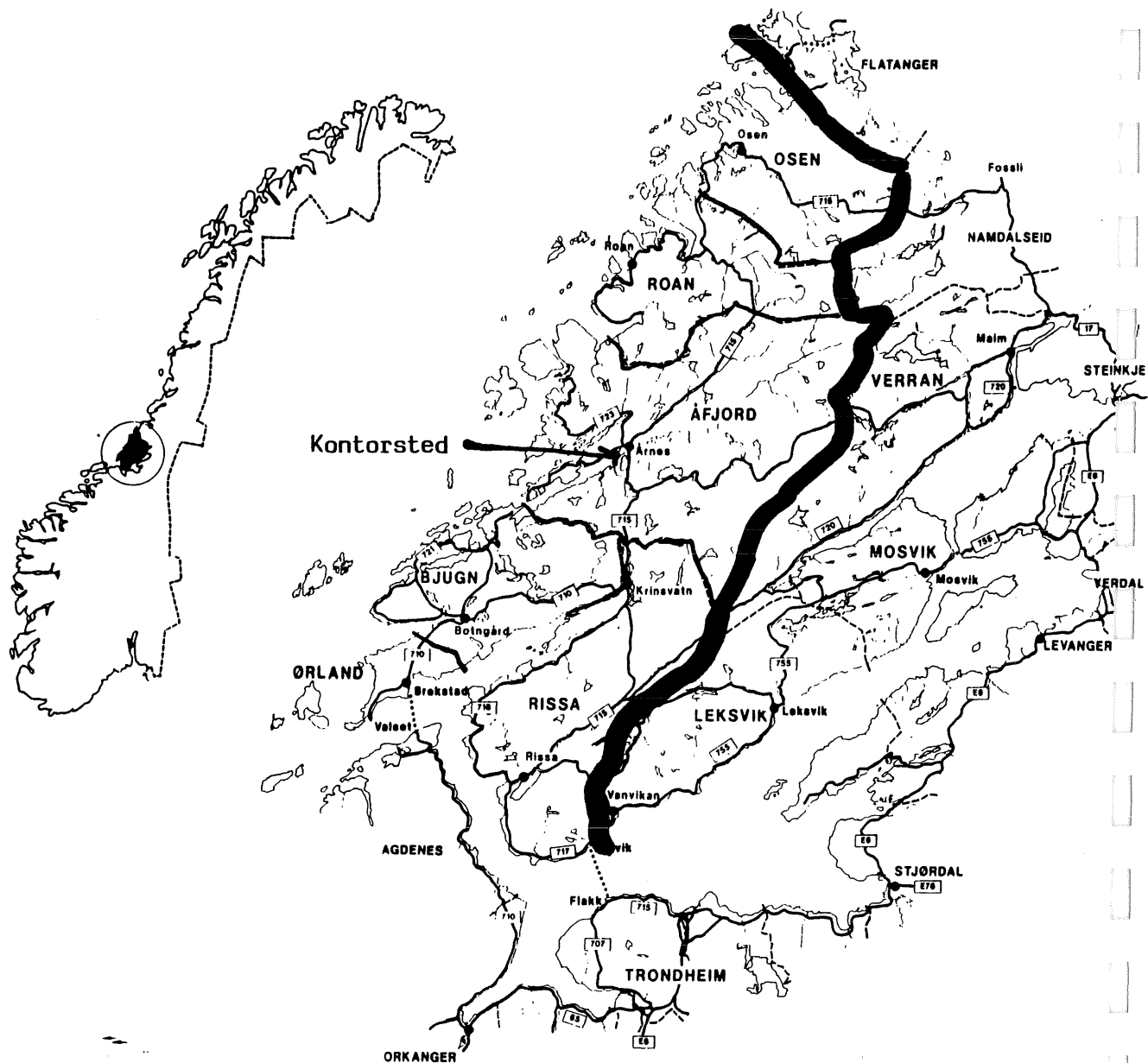
ÅRSMELDING 1991

for
rettledningstjenesten i fiskerinæringen
i
Åfjord, Osen, Roan, Bjugn, Ørland og Rissa.



FISKERIRETTLEDEREN
7170 ÅFJORD

GEOGRAFISK Plassering av RETTLEDERDISTRIKTET.



Areal: 2.788,5 km²

Innbyggere: 22 373

Sagt om FOSEN: "Et Norge i miniatyr"

FORORD

Fiskerirettlederens årsmelding for 1991 fremlegges herved.

Fiskerirettlederen for Fosen har kontorsted i Åfjord og dekker kystkommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Ørland og Rissa. Undertegnede fungerte som fiskerirettleder i beretningsåret. Den regionale oppdrettskonsulenten er tilknyttet kontoret. Fiskerisjefen i Trøndelag er nærmeste overordnede.

Hovedoppgavene i Rettledningstjenesten for fiskerinæringa er forvaltning, rettledning, informasjon og planarbeid. Av de mange oppgaver som er tillagt fiskerikontoret, skal fiskerirettlederen bl.a. lede det daglige arbeidet med fiskerinemndas sekretariat, som fram til 1992 har omfattet 6 nemnder. Videre er rettlederen manntallsfører og merkelovens tilsynsmann i sitt tjenestedistrikt.

En har i årsmeldingen forsøkt å beskrive status, aktivitet og utviklingstrekk innen fiskeri- og oppdrettsnæringen i regionen. Meldingen er basert på egne data samt innhentede opplysninger fra den enkelte bedrift. Når det gjelder oppdrett/havbruksvirksomhet har en tatt utgangspunkt i oppdrettskonsulentens årsmelding.

En vil takke alle i næringen, kommuner og andre for samarbeidet i meldingsåret.

7170 Åfjord, juli 1992

Oddveig Rånes
Oddveig Rånes
fiskerirettleder

INNHold

	side
1. PRESENTASJON AV KOMMUNENE PÅ FOSEN.	1
2. SAMMENDRAG.	4
3. SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGA.	7
3.1. Fiskermanntallet.	7
- Registrerte fiskere og utviklingstrekk.	
3.2. Sysselsettingen i foredlingsleddet.	11
3.3. Sysselsettingen i oppdrettsnæringa.	12
3.4. Utviklingen i sysselsettingen innen mottak, foredlings-/oppdrettsektoren.	13
3.5. Fiskerinæringas totale sysselsetting.	14
3.6. Sysselsettingen på Fosen.	14
4. FISKEFLÅTEN.	15
4.1. Merkerregisteret.	15
- Registrerte fiskefartøyer og utviklingstrekk.	
4.2. Konsesjoner/fisketillatelser.	21
4.3. Generelt om flåtens fiskeriaktivitet i beretningsåret.	22
5. FISKEINDUSTRIEN/FOREDLINGSLEDDET.	23
5.1. Fiske-/foredlingsbedrifter.	23
5.2. Råstoffsituasjonen.	27
5.3. Kvantumsutvikling.	28
6. HAVBRUK.	29
6.1. Settefiskanlegg.	29
6.2. Matfiskanlegg laks/ørret.	30
6.3. Produksjon, omsetning og foredling.	30
6.4. Skjellproduksjon/fangst og marine arter.	32
7. ANNEN VIRKSOMHET.	33
7.1. Prosjekter.	33
7.2. Samarbeidstiltak.	33
7.3. Kystsoneplaner.	34
7.4. Havneanlegg.	34
7.5. Utdanning/kurs.	34
7.6. Krisehåndtering.	35



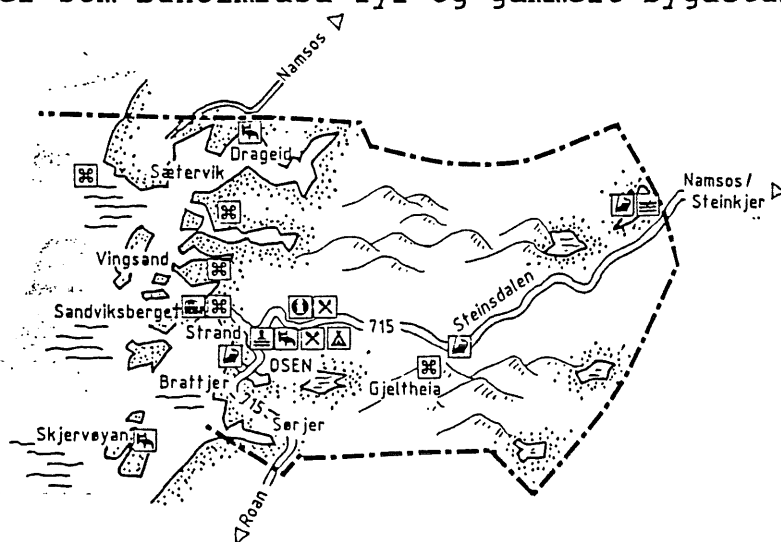
1. PRESENTASJON AV

KOMMUNENE PÅ FOSEN



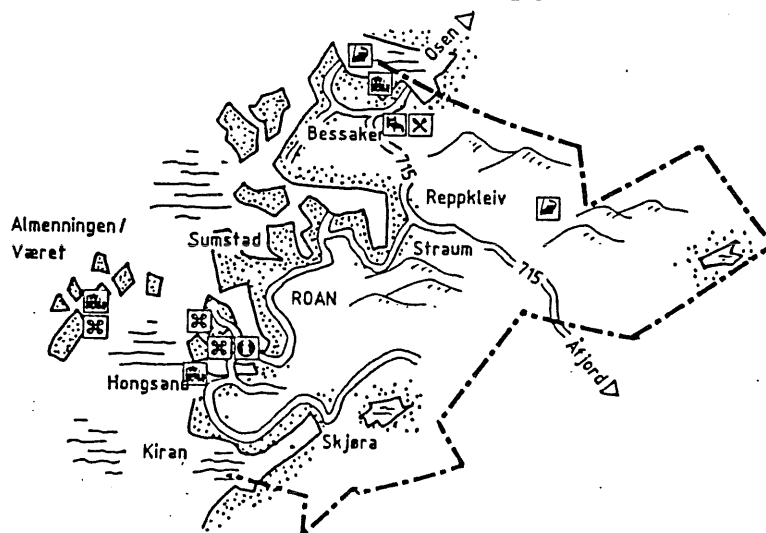
OSEN KOMMUNE

Kommunen ligger lengst mot nord på Fosen, rett ut mot Folla. Innbyggere 1279. Kommunesenteret ligger i Steinsdalen. Osen har lange tradisjoner innen fiskeri og var tidligere en stor fiskerikommune med ringnot-/trålmiljø og mottak-/foredlingsindustri. Tilbakegang i fiskerinæringa har preget kommunen de siste 5 åra, men fiskeri er fremdeles en viktig del av sysselsettingen. Kommunen har tilbud om fjord- og havfisketurer og severdigheter som Buholmråsa fyr og gammelt bygdetun.



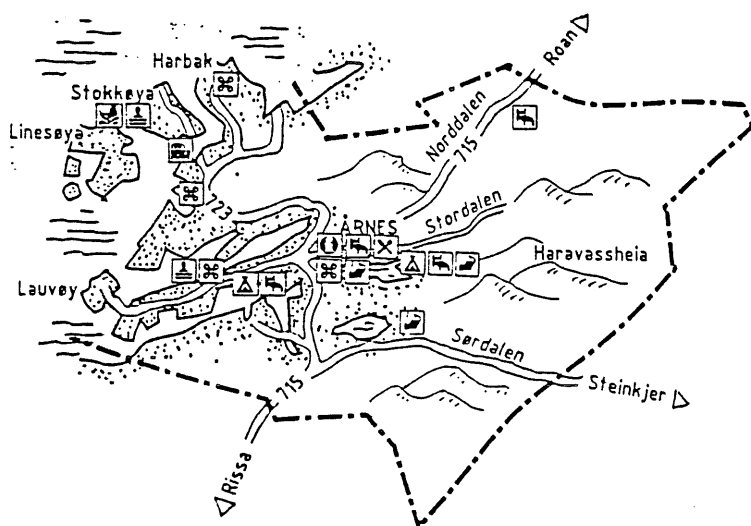
ROAN KOMMUNE

Roan er idag den største fiskeri-/opdrettskommunen på Fosen. Med storhavet innpå og naturgitte forhold har kommunen stort utviklingspotensiale innen fiskeri, havbruk og kystturisme. Kommunesenteret er Roan. Innbyggere 1186. Skiftende landskap med barske fjell som møtes i lune vikar, lange fjordarmer og mye uberørt natur kjennetegner Roan. Av severdigheter nevnes "Fosenkatedralen" - steinkirke bygd i 1702.



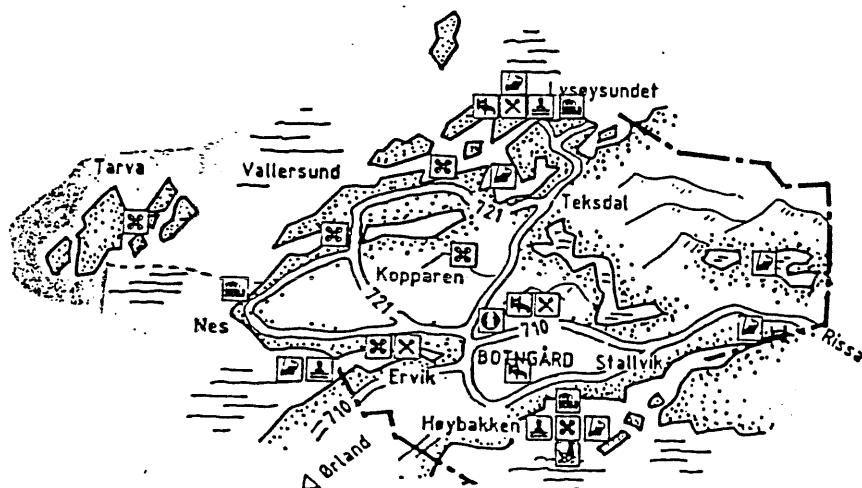
ÅFJORD KOMMUNE

Åfjord er kjent for Åfjordsbåten , 2 av landets beste lakseelver og Harbakhula. Kommunesenteret Årnes ligger "midt i Fosen" og har et godt utbygd forretningstilbud, hotell og videregående skole. Innbyggere 3572. Bygg og anlegg er tredje største næring. Fiskeriaktiviteten er konsentrert i Stoksundområdet, her med Revsnes Fiskeindustri A/S som eksporterer tørrfisk og klippfisk. Stoksund Skipsopphugging som har etablert seg på Kirkholmen industriområde, "høgger" bl.a. kondemnerte fiskefartøy fra alle deler av landet.



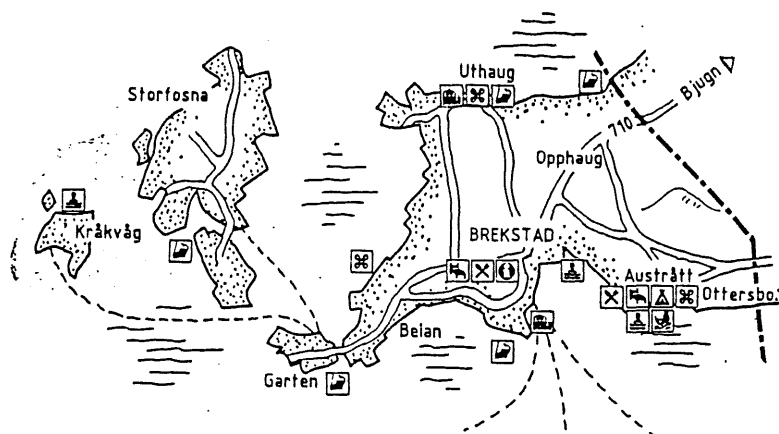
BJUGN KOMMUNE

Kommunesenteret Botngård har et allsidig forretningsliv og videregående skoletilbud. Innbyggere 5017. Kommunens største industribedrift er Lysøysund Sildoljefabrikk. Oppdrettsnæringen er representert med flere anlegg, men tradisjonelt fiskeri er lav. Kulturen står sentralt i Bjugn, Mølnargården, kystkulturdagene og bevaring av den gamle kystkulturen. Bjugn kan by på skjærgård og lune fjordidyller.



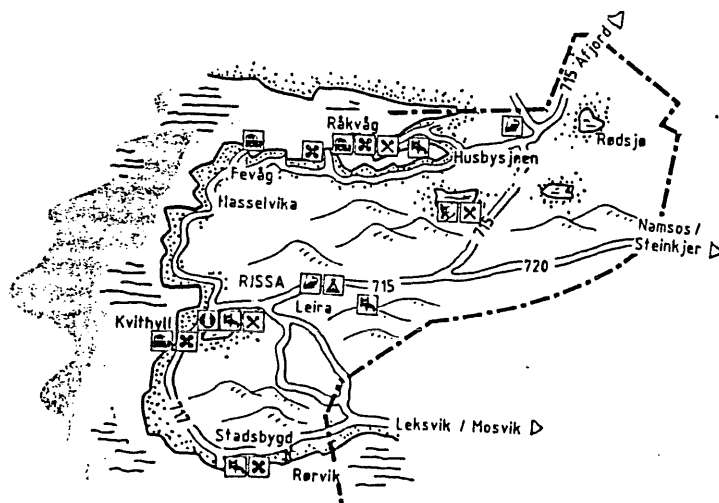
ØRLAND KOMMUNE

Sentralt plassert ved innløpet til Trondheimsfjorden ligger Ørland kommune med sine flate 71 km². Innbyggere 4918. Kommunesenteret Brekstad er største tettsted på Fosen. Ørland har flyplass, et godt utbygd videregående skoletilbud og dekker det meste innenfor handel og service. Det er flere fiskeribedrifter i kommunen, men tradisjonelt fiskeri er lav. Ørland er spesielt kjent for det historiske renessanseslottet Austråttborgen fra 1654 og et aktivt kunstmiljø.



RISSA KOMMUNE

Største kommune på Fosen i antall innbyggere: 6432. Rissa er en typisk jordbrukskommune, nær Trondheim. En stor del av befolkningen er sysselsatt innenfor industri, med Fosen mek. verksted som hjørnesteinsbedrift. Stjørnfjorden var tidligere en av landets beste sildefjorder, og sjø og fiske er bakgrunn for den unike bryggerekka i Råkvåg. På museet i Stadsbygd er landets nest største samling av gamle bruksbåter.



2. SAMMENDRAG.

Fiskerikontoret ser det som sin primære oppgave å betjene distriktets næringsutøvere og andre ledd med tilknytning til fiskeri-/oppdrettsnæringa ihh. til instruks og gjeldende regelverk.

I dette står fiskerinemndene sentralt. I de 6 fiskerinemndene ble det i 1991 avholdt 20 møter og behandlet 118 saker.

Sysselsettingen.

Sysselsettingen i fiskeflåten omfattet 359 fiskere i 1991, hvorav 241 registrert på liste B (hovedyrkesfiskere) og 118 på liste A. For liste A er det en økning på 7, mens antall fiskere på liste B viser en nedgang på 20. Dette gjelder hovedsakelig yngre mannskap. Ved utgangen av året var det B-registrert 64 under 30 år, mot 80 i 1990, og nedgangen kan delvis tilskrives at det er en del utskiftninger på større fartøy. Eksempelvis kan nevnes at det er kommet til 15 fiskere i denne aldersgruppen i første halvdel av 1992.

Gjennomsnittsalderen totalt for liste B er 41,9 år, mens Bjugn-fiskerne er yngst med 37,5 år.

Foredlingsleddet sysselsatte 156 personer, dvs. 82 årsverk, og er en økning på 3,1 årsverk. Oppdrettsnæringa sysselsatte 150, omregnet til 105,8 årsverk, dvs. en nedgang på 5 årsverk i forhold til 1990.

Totalt sysselsatte fiskeri-/oppdrettsnæringa 665 personer i 1991, representert i årsverk: 458,8. Sysselsatte i virksomhet direkte avledet av næringa foreligger det ikke talloppgave over.

Ser en på utviklingstrekkene 1982-1991 er antall sysselsatte innen mottak-/foredling halvert, mens oppdrettsnæringa til gjengjeld har blitt flerdoblet. Ser en samlet på fiskeri- og oppdrettsnæringa er sysselsettingen opprettholdt i perioden.

Fiskeflåten.

Ved utgangen av året var det registrert 252 fiskefartøyer på Fosen. Bevegelser i meldingsåret var 23 slettinger og 29 innmeldinger i merkeregisteret. Tilveksten på 6 gjelder brukte fartøy under 11 meter. Avgangen var mindre båter, med ett stort unntak: den 51,7 meter lange ringnotsnurperen "Marna Hepsø".

Fiskeflåten består hovedsakelig av mindre enheter under 10 meter. 53 fartøy er over 10 meter. 18 fartøy er sertifiseringspliktige, dvs. over 15 meter. Mens Fosen i 1984 hadde 8 not-/trålfartøy over 30 meter står en idag igjen med 2.

Konsesjonsbildet viser at 1 vassildtråltillatelse er tildelt i Osen, mens det er bortfalt 1 ringnotkonsesjon. 2 fartøyer, hjemmehørende i Roan og Åfjord, fikk tildelt rekrutteringskvote for torsk.

Mottaks-/fiskeribedriftene.

Fosen hadde 12 godkjente kjøpetillatelser for mottak av gråfisk, sild og skalldyr i 1991. Fiskebedriftene driver ulik type foredling og flere har konsesjon for oppdrett av laks/ørret. Virksomheten ved bedriftene går i retning økt satsing på oppdrettsfisk. Mottaksforholdene i deler av Fosen har vært vanskelig senere år, og fangster som kunne vært landet på Fosen går til andre distrikter.

Totalt er det ilandført 3102 tonn gråfisk /skalldyr til en førstehandsverdi på ca. kr. 26 mill. Dette er en nedgang på 145 tonn, men en verdiøkning på 2,6 mill. i forhold til 1990. Statistikken viser en betydelig økning innen pelagisk fisk, med en verdiøkning på kr. 8.8 mill. Samlet utgjorde ilandført råstoffkvantum 39394 tonn til en verdi av ca. 47 mill. kroner.

Oppdrett/havbruk.

4 settefiskanlegg var i drift i 1991. Produksjonen lå i overkant av smoltbehovet på Fosen.

Av 19 matfiskkonsesjoner var 18 i drift. 1991 var et turbulent år i oppdrettsnæringa, men tatt i betraktning av "det året det var så bratt" klarte likevel Fosen-oppdretterne å holde et høyt produksjonsnivå. Den totale produksjonen av laks/ørret var 3002 tonn til en førstehandsverdi på ca. 87 mill. kroner. Dette utgjorde en nedgang på 359 tonn og ca. 11 mill. i førstehandsverdi.

Bare 1 % av produsert oppdrettsfisk går idag til foredling på Fosen. Næringa står derfor overfor en utfordring på foredlings-siden med tanke på høyere foredlingsgrad av produktene.

Dyrking og sanking av skjell og fangsting av kråkeboller er ei næring i vekst. Det ble i 1991 eksportert ca. 100 tonn kråkeboller til det japanske og franske markedet, samt omsatt ca. 247 tonn skjell, hovedsakelig blåskjell og 83.700 stk. kamskjell, østers og haneskjell.

Distriktet har 8 konsesjoner for marine arter, samtlige gjelder oppdrett av torsk. 5 anlegg var i drift i 1991 og omsatte tilsammen 17 tonn torsk.

Sluttkommentar.

Tradisjonelt fiske har over tid vist ei negativ utvikling, både på sjøsiden og landsiden.

Årsaken tilskrives bl.a. ressurssvikt på flere av de viktigste fiskeslagene, spesielt utenfor Trøndelagskysten. Dette har svekket driftsgrunnlaget og flåtens lønnssevne og nedgangen i råstoffleveranser har igjen svekket mottaks-/foredlingssiden.

1991 skiller seg ikke vesentlig ut fra tidligere år, det vises til nedgang i antall fiskere og tap av ett større fartøy. Fiskebedriftene generelt tilføres lite råstoff, mens det har vært en økning i førstehåndsverdien på ilandført kvantum.

I fiskeflåten har det vært en viss fornyelse av mindre fartøy. Et strengt regulert torskefiske og små kvoter til tross, flere ungdommer har gått til anskaffelse av sjark og startet opp i fiske. Andre har sett nødvendigheten av omlegging til mere mobile kystfiskefartøyer for å kunne fangste der fisken er mest tilgjengelig.

Fangster landes ikke på Fosen i den grad som tidligere og svikt i råstoffleveranse har preget foredlingsanleggene. Veksten i oppdrettsnæringa har vært redningen for flere fiskebedrifter, de har fått flere bein å stå på og oppdrettsfisk har blitt et viktig råstoff, spesielt innen slakting og pakking. Foredlingsgraden av laks/ørret er lav og det ligger muligheter innen økt foredling av produktene.

Innenfor dyrking, sanking og fangsting av skjell, kråkeboller og andre havprodukter har det vært en svært positiv utvikling.

Det ligger et betydelig utviklingspotensiale innenfor oppdrett/havbruksnæringa.

Når det gjelder trad. fiske er det idag en viss optimisme å spore langs kysten og signaler fra forskerhold tyder på at både torsk- og sildebestanden er i vekst.

Fosen bør framover i større grad enn hittil se sjørettet næringsvirksomhet i en mere helhetlig sammenheng.

Økt samarbeid på forskjellige nivå i alle ledd vil kunne styrke eksisterende virksomhet og ved målrettet satsing lede frem til nye virksomheter.

I så måte er det igangsatt interessante prosjekter og samarbeidstiltak på Fosen som er ment å bidra til utvikling og vekst i våre kystkommuner.

#####

3. SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGA.

3.1. FISKERMANTALLET.

Fiskermanntallet består av liste A og liste B. Liste A gjelder de som har fiske som binæring, mens liste B gjelder personer som har fiske som eneyrke-/hovednæring. Fiskernes sosiale rettigheter er hovedsakelig knyttet til blad B, likeså deltakelse i forskjellige fiskerier og innenfor kvoteordninger.

3.1.0. Fiskermanntallet i den enkelte kommune og distriktet totalt.

Tabellene viser manntallsførte fiskere - liste A og B - fordelt på aldersgrupper og gjennomsnittsalder pr. 31.12. for årene 1990 og 1991.

Åfjord kommune.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPER										
År	Inn- deling	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 og over	Totalt	Gj.sn. alder
1990	Blad A	-	-	1	1	2	7	8	19	59,9
	Blad B	4	8	5	8	10	7	2	44	43,9
	Totalt	4	8	6	9	12	14	10	63	48,8
1991	Blad A	-	-	-	1	2	7	8	18	68,3
	Blad B	2	8	6	8	8	9	2	43	45,3
	Totalt	2	8	6	9	10	16	10	61	52,1

Osen kommune.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPER										
År	Inn- deling	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 og over	Totalt	Gj.sn. alder
1990	Blad A	-	-	2	-	-	2	11	15	68,6
	Blad B	5	17	17	22	14	9	2	86	41,4
	Totalt	5	17	19	22	14	11	13	101	45,4
1991	Blad A	1	1	2	-	-	4	10	18	63,4
	Blad B	1	16	14	18	14	10	2	75	43,0
	Totalt	2	17	16	18	14	14	12	93	46,9

Roan kommune.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPER										
Ar	Inn- deling	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 og over	Totalt	Gj.sn. alder
1990	Blad A	1	1	2	1	2	6	11	24	62,5
	Blad B	6	13	11	19	5	4	1	59	37,6
	Totalt	7	14	13	20	7	10	12	83	44,8
1991	Blad A	3	2	1	3	2	5	12	28	57,7
	Blad B	2	11	9	20	6	3	-	51	39,1
	Totalt	5	13	10	23	8	8	12	79	45,7

Bjuvn kommune.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPER										
Ar	Inn- deling	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 og over	Totalt	Gj.sn. alder
1990	Blad A	1	1	1	-	-	7	8	18	62,5
	Blad B	4	10	4	5	2	4	2	31	38,1
	Totalt	5	11	5	5	2	11	10	49	47,0
1991	Blad A	-	-	1	1	1	7	9	19	66,0
	Blad B	4	7	5	5	1	3	2	27	37,5
	Totalt	4	7	6	6	2	10	11	46	49,3

Ørland kommune.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPER										
Ar	Inn- deling	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 og over	Totalt	Gj.sn. alder
1990	Blad A	-	-	1	1	1	2	10	15	68,3
	Blad B	2	7	5	2	3	3	1	23	38,7
	Totalt	2	7	6	3	4	5	11	38	50,4
1991	Blad A	-	1	1	2	-	1	11	16	65,9
	Blad B	1	8	4	3	5	3	1	25	41,2
	Totalt	1	9	5	5	5	4	12	41	50,8

Rissa kommune.

FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPER										
Ar	Inn- deling	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 og over	Totalt	Gj.sn. alder
1990	Blad A	-	-	-	-	2	5	13	20	72,6
	Blad B	-	4	3	3	4	3	1	18	46,2
	Totalt	-	4	3	3	6	8	14	38	60,1
1991	Blad A	-	-	-	-	2	4	13	19	72,1
	Blad B	3	1	5	2	4	3	2	20	44,9
	Totalt	3	1	5	2	6	7	15	39	58,1

Distriktet totalt.

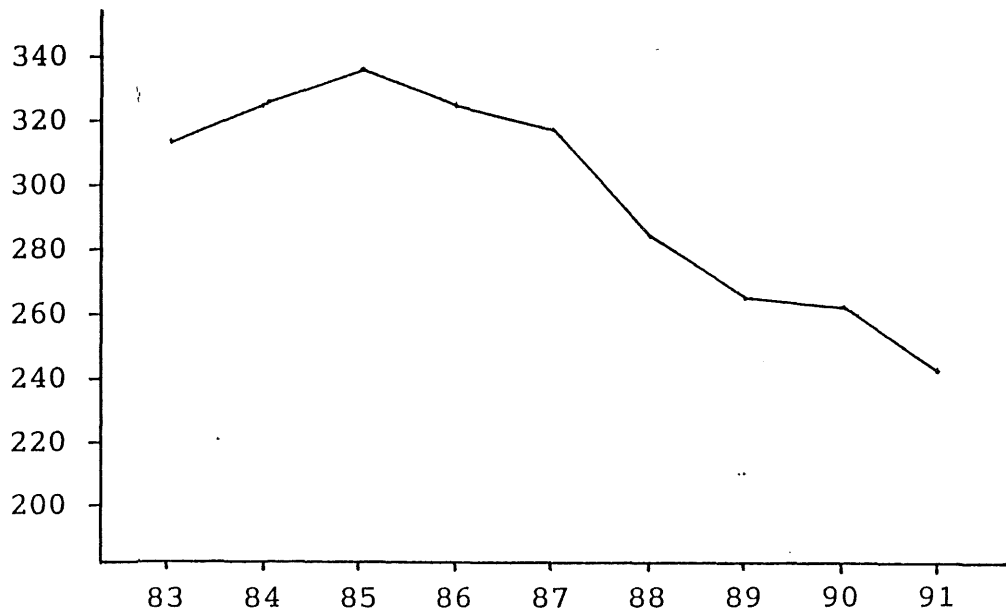
FISKERE FORDELT ETTER ALDERSGRUPPER										
Ar	Inn- deling	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 og over	Totalt	Gj.sn. alder
1990	Blad A	2	2	7	3	7	29	61	111	65,5
	Blad B	21	59	45	59	38	30	9	261	40,7
	Totalt	23	61	52	62	45	59	70	372	48,1
1991	Blad A	4	4	5	7	7	28	63	118	64,9
	Blad B	13	51	43	56	38	31	9	241	41,9
	Totalt	17	55	48	63	45	59	72	359	49,5

Ved utgangen av 1991 er det registrert 359 fiskere på Fosen, hvorav 241 på liste B og 118 på liste A. Dette er en nedgang på 13 sammenlignet med 1990. Liste B har hatt en tilbakegang på 20, mens liste A viser en økning å 7, som kommunevis fordeler seg slik:

	A	B	Totalt
Åfjord	-1	- 1	-2
Osen	+3	-11	-8
Roan	+4	- 8	-4
Bjugn	+1	- 4	-3
Ørland	+1	+ 2	+3
Rissa	-1	+ 2	+1

Nedgangen på liste B gjelder hovedsakelig yngre fiskere som har vært mannskap på større fartøy i distriktet. Ved utgangen av 1991 er det registrert 64 fiskere under 30 år, mot 80 i 1990. Gjennomsnittsalderen på liste B for distriktet totalt er 41,9 år. Bjugn har den laveste gjennomsnittsalderen på yrkesfiskere med 37,5 år fulgt av Roan med 39,1 år.

3.1.1. Utviklingen 1983- 1991. Liste B -Fosen.



Figuren viser utviklingen over antall registrerte fiskere på liste B fra 1983 til 1991.

Nye manntallsforskrifter trådte i kraft i 1983 og førte til at de som ikke fylte betingelsene, ble strøket av liste B eller overført til liste A. Økningen fram til 1985 skyldes bl.a. at flere av disse trappet opp virksomheten og ble tilbakeført igjen.

Siden 1985 har tallet på hovedyrkesfiskere gått jevnt nedover, fra 335 til 241 ved utgangen av 1991. Nedgangen på 94 har gitt størst utslag i Osen, hvor 45 har sluttet i fiske. Salg av større fartøyer ut av kommunen er hovedårsaken.

Bildet viser en svært negativ utvikling, men en merker idag stigende interesse, spesielt blant ungdom som har vokst opp nært fiskerimiljø som ønsker anskaffe eget kystfartøy og starte opp i fiske. Den store arbeidsledigheten i land synes å være en medvirkende årsak til dette. Problemer de unge møter er bl.a. vanskeligheter med å få finansiert et egnet og sikkert driftsmiddel, samt et strengt regulert torskefiske.

Dersom en ønsker ei framtidig fiskerinæring på Fosen, er rekruttering til fiskeryrket nødvendig. De som har pågangsmot og viser vilje til å satse på fiske som levevei bør gis muligheter. Det stilles mange krav til en flytende bedrift på sjøen, både når det gjelder utøvelse, sikkerhet, kjennskap til lovverket, kvalitet på fangst og planlegging av driften. Kurs og opplæring er viktige stikkord.

3.2. SYSSELSETTINGEN I FOREDLINGSLEDDET.

Tabell 3.2.1. Kommunevis fordeling av sysselsettingen i fiskeindustrien fordelt på heltids-/ sesongansatte og antall årsverk 1991.

Kilde: Den enkelte bedrift.

Kommune	Heltidsansatt			Sesongansatte			Deltid/ Antall årsverk		
	Menn	Kvinner	Totalt	M	K	Totalt	M	K	Totalt
Afjord	6	-	6	4	22	26	8,0	18,0	26,0
Osen	-	-	-	2	5	7	1,0	1,5	2,5
Roan	1	-	1	4	7	11	2,0	4,0	6,0
Bjugn	21	1	22	16	36	52	22,0	11,0	33,0
Ørland	6	2	8	7	16	23	9,5	5,0	14,5
Rissa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	34	3	37	33	86	119	42,5	39,5	82,0

Flere av fiskeribedriftene har oppdrettskonsesjon for laks/ørret. Sysselsetting i forbindelse med slakting, pakking og videreforedling av oppdrettsfisk er medtatt i tabellen for sysselsatte i oppdrettsnæringa.

Fiskebedriftenes virksomhet med tradisjonelle fiskearter sysselsatte 156 personer, hhv. 37 på heltid og 119 på deltid. Sysselsettingen representerer tilsammen 82 årsverk, noe som er en økning på 3,1 årsverk i forhold til foregående år.

Lysøysund Sildoljefabrikk sysselsetter flest menn - 17 årsverk, mens Refsnes Fiskeindustri A/S sysselsetter flest kvinner - 18 årsverk.



3.3. SYSSELSETTINGEN I OPPDRETTSNÆRINGEN.

Tabell 3.3.1. Kommunevis fordeling over sysselsatte og antall årsverk i oppdrettsnæringa.

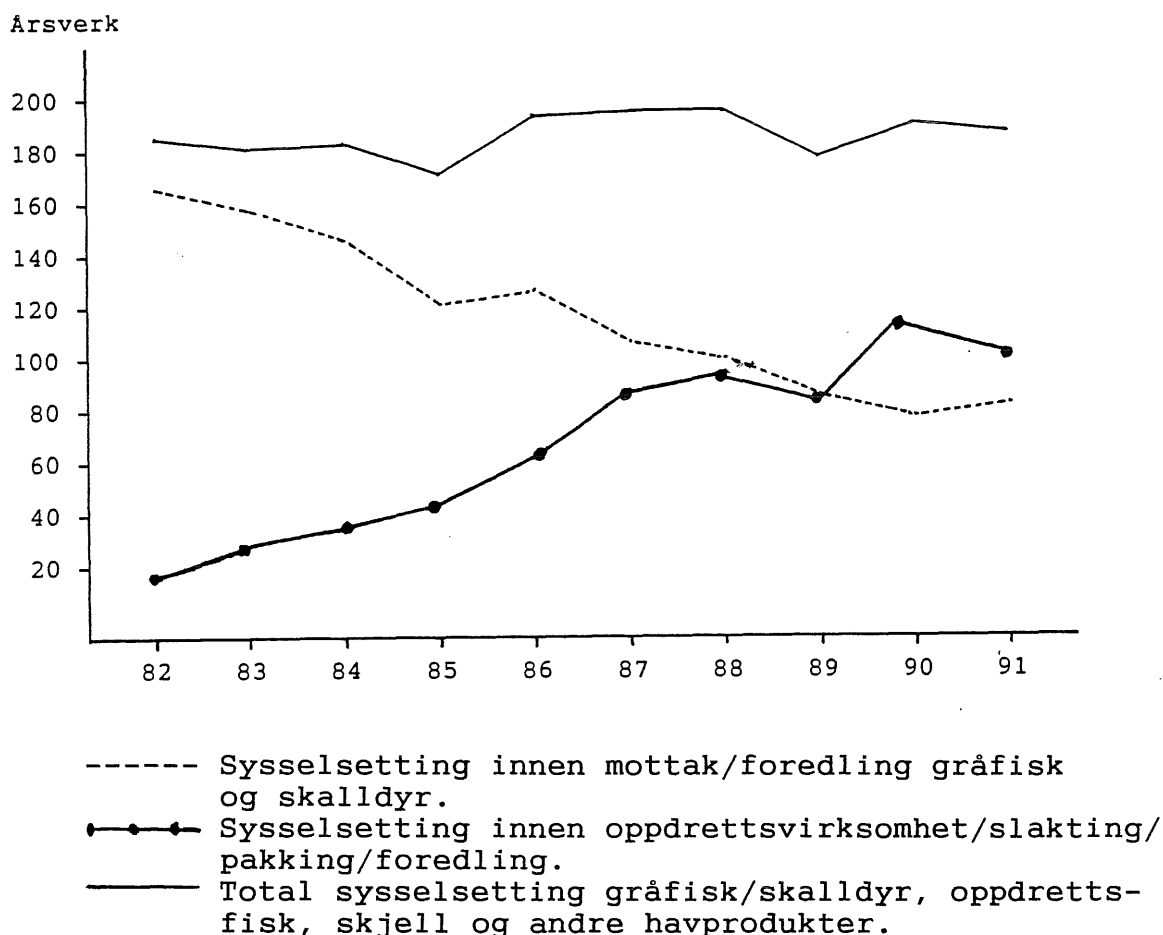
Kilde: Oppdrettskonsulentens årsmelding/
oppdrettere/bedrifter.

Kommune	Heltid			Deltid			Årsverk
	M	K	Totalt	M	K	Totalt	
Osen	8	0	= 8	2	1	= 3	10,0
Roan	16	1	= 17	6	21	= 27	35,0
Afjord	6	1	= 7	9	6	= 15	11,5
Bjugn	14	2	= 16	8	15	= 23	29,0
Ørland	4	1	= 5	2	10	= 12	8,5
Rissa	7	0	= 7	3	7	= 10	11,8
TOTALT	55	5	= 60	30	60	= 90	105,8

Oppdrett av laks, ørret, torsk, skjell, samt sanking av skjell og kråkeboller og foredling av disse produktene sysselsatte totalt 150 på heltid/deltid. Dette representerer 105,8 årsverk og er en nedgang på 5 fra foregående år.

De fleste arbeidsplassene er innefor slakteribedriftene hvor flertallet av de sysselsatte er kvinner. Utviklingen går mot mer foredling av produktene og en forventet økning i sysselsettingen.

3.4. UTVIKLINGEN I SYSSELSETTINGEN INNEN MOTTAK/FOREDLING AV GRÅFISK OG OPPDRETTSFISK 1982-1991.



Utviklingen i perioden 1982-91 viser at antall årsverk i foredlingsbedriftene innen mottak/foredling av gråfisk er halvert!

Svikt i råstoffleveranser innen torskefiskeriene og innstilling av fiskemottaksanlegg har preget perioden.

Spesielt trekkes fram innstillingen av virksomheten ved fryseribedriften på Sandviksberget i Osen som sysselsatte ca. 25 personer.

Utviklingen innenfor oppdrettsvirksomhet/havbruk har gått i motsatt retning, med stor økning fra 18,5 årsverk i 1982 til 105,8 i 1991.

Etableringer i oppdrettsnæringen kan sies å ha kompensert for nedgangen i tradisjonelt fiske da mange som tidligere var sysselsatt her har gått over til oppdrettssektoren.

Virksomheten ved fiskeribedriftene har dreid i retning av økt produksjon og foredling av oppdrettsfisk, samt at sysselsettingen innen skjellproduksjon og andre havprodukter har økt.

Ser en samlet på utviklingen er sysselsettingen på ca. 180 årsverk opprettholdt i perioden.

3.5. FISKERINÆRINGENS TOTALE SYSSELSETTING.

	Heltid	Deltid	Totalt	Arsverk
Fiskere	241 (261)	118 (111)	359 (372)	271,0
Fiskebedrifter - gråfisk	37 (35)	119 (113)	156 (148)	82,0
Oppdretts- virksomhet/ fangsting	111 (76)	90 (100)	150 (176)	105,8
	338 (372)	327 (324)	665 (696)	458,8

Tallene i () gjelder 1990.

Totalt sysselsatte fiskeri-/oppdrettsnæringa 665 personer i 1991, noe som er en nedgang på 31 i forhold til 1990.

Næringa utgjør en betydelig deltidsarbeidsplass for kvinner med 148, mens kun 11 er ansatt på heltid.

Omregnet i antall årsverk representerer sysselsettingen 458,8, hvorav kvinneandelen utgjør 75,0 årsverk.

Avledet virksomhet.

En har ikke talloversikt som viser sysselsetting i virksomhet avledet av fiskeri-/oppdrettsnæringa. Det kan imidlertid nevnes at det i regionen er etablert 5 mek. verksteder/båtbyggeri.

3.6. SYSSELSETTINGEN PÅ FOSEN.

Kilde: Fosen Regionråd.

	Fiske/ jord-/skogbruk	Industri/ anlegg	Vare/ service	Off. adm. undervisn./ helse	Andre
Afjord	30,4%	22,5%	7,2%	24,4%	15,5%
Osen	30,3%	19,5%	8,1%	20,4%	12,7%
Roan	39,7%	13,9%	8,8%	25,3%	12,3%
Bjugn	23,4%	21,3%	8,7%	29,8%	16,8%
Ørland	18,4%	16,3%	11,9%	42,5%	10,9%
Rissa	31,5%	25,9%	7,5%	25,6%	9,5%

4. FISKEFLÅTEN.

4.1. MERKEREGISTERET.

Fiskefartøyer som driver fiske eller fangstvirksomhet skal innføres i registeret over merkepliktige norske fiskefartøyer. Med ervervsmessig fiske forstås at vedkommende bruker av fartøyet har fiske til levevei alene eller sammen med annen næring.

Distriktsregistrene føres for hvert merkerdistrikt. Fiskerirettlederen er merkelovens tilsynsmann i rettlederdistriktet, med unntak av Osen som har egen tilsynsmann.

4.1.0. Merkerregisteret i den enkelte kommune og distriktet totalt.

Tabellene viser en oversikt over fiskefartøyer fordelt på lengde og alder pr. 31.12.91.

Tabell 4.1.1. Åfjord kommune.

ÅFJORD	Ant. fartøyer				Byggeår						
	Status pr.1.1	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12	Før 1939	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-84	Etter 1985
Lengde i meter											
0,0 - 4,9 m	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
5,0 - 9,9 m	31	2	3	32	-	-	2	7	13	9	1
10,0 - 14,9 m	3	1	-	2	-	-	-	-	1	-	1
15,0 - 19,9 m	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
20,0 - 29,9 m	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
over 30,0 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	37	3	3	37	-	1	2	8	15	9	2

Gjennomsnittslengde: 8,2 meter
Gjennomsnittsalder : 17,9 år

Tabell 4.1.2. Osen kommune.

OSEN	Ant. fartøyer				Byggeår							
	Lengde i meter	Status pr.1.1	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12	Før 1939	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-84	Etter 1985
0,0 - 4,9 m	8	1	-	7	-	-	-	-	-	3	3	1
5,0 - 9,9 m	45	2	4	47	1	2	5	13	11	10	5	5
10,0 - 14,9 m	10	-	1	11	3	-	-	1	5	-	2	2
15,0 - 19,9 m	2	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
20,0 - 29,9 m	2	-	-	2	-	-	1	-	1	-	-	-
over 30,0 m	4	1	-	3	-	-	-	1	1	-	1	1
TOTALT	71	5	5	71	4	2	6	15	21	14	9	9

Gjennomsnittslengde: 9,7 meter

Gjennomsnittsalder : 20,3 år

Tabell 4.1.3. Roan kommune.

ROAN	Ant. fartøyer				Byggeår							
	Lengde i meter	Status pr.1.1	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12	Før 1939	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-84	Etter 1985
0,0 - 4,9 m	4	-	-	4	-	1	1	-	-	-	-	2
5,0 - 9,9 m	32	6	1	27	1	1	1	7	7	7	7	3
10,0 - 14,9 m	8	1	3	10	-	-	1	2	5	1	1	1
15,0 - 19,9 m	3	-	-	3	-	-	-	2	-	-	-	1
20,0 - 29,9 m	4	-	-	4	-	-	1	3	-	-	-	-
over 30,0 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	51	7	4	48	1	2	4	14	12	8	7	7

Gjennomsnittslengde: 9,9 meter

Gjennomsnittsalder : 19,6 år

Tabell 4.1.4. Bjugn kommune.

BJUGN	Ant. fartøyer				Byggeår							
	Lengde i meter	Status pr.1.1	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12	Før 1939	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-84	Etter 1985
0,0 - 4,9 m	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
5,0 - 9,9 m	27	4	10	33	-	1	6	11	9	3	3	3
10,0 - 14,9 m	5	1	1	5	3	1	-	-	1	-	-	-
15,0 - 19,9 m	2	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-
20,0 - 29,9 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
over 30,0 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	35	5	11	41	4	2	6	11	11	4	3	3

Gjennomsnittslengde: 8,1 meter
 Gjennomsnittsalder : 25,8 år

Tabell 4.1.5. Ørland kommune.

ØRLAND	Ant. fartøyer				Byggeår							
	Lengde i meter	Status pr.1.1	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12	Før 1939	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-84	Etter 1985
0,0 - 4,9 m	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
5,0 - 9,9 m	19	3	4	20	-	3	1	3	5	3	3	5
10,0 - 14,9 m	4	-	-	4	1	-	-	-	2	-	-	1
15,0 - 19,9 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20,0 - 29,9 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
over 30,0 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	24	3	4	25	1	3	1	4	7	3	3	6

Gjennomsnittslengde: 8,1 meter
 Gjennomsnittsalder: 20,5 år

Tabell 4.1.6. Rissa kommune.

RISSA	Ant. fartøyer				Byggeår						
	Lengde i meter	Status pr.1.1	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12	Før 1939	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-84
0,0 - 4,9 m	4	-	1	5	-	-	-	2	3	-	-
5,0 - 9,9 m	20	-	1	21	-	2	5	5	5	1	3
10,0 - 14,9 m	3	-	-	3	-	-	1	-	1	-	1
15,0 - 19,9 m	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
20,0 - 29,9 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
over 30,0 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	28	-	2	30	-	2	6	7	9	1	5

Gjennomsnittslengde: 7,1 meter
 Gjennomsnittsalder: 22,4 år

Tabell 4.1.7. Distriktet totalt.

Lengde i meter	Ant. fartøyer				Byggeår						
	Status pr.1.1	Avgang	Tilgang	Status pr.31.12	Før 1939	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79	1980-84	Etter 1985
0,0 - 4,9 m	19	1	1	19	-	1	1	3	7	4	3
5,0 - 9,9 m	174	17	23	180	2	9	20	46	50	33	20
10,0 - 14,9 m	33	3	5	35	7	1	2	3	15	1	6
15,0 - 19,9 m	9	1	-	8	1	1	-	2	1	1	2
20,0 - 29,9 m	7	-	-	7	-	-	2	4	1	-	-
over 30,0 m	4	1	-	3	-	-	-	1	1	-	1
TOTALT	246	23	29	252	10	12	25	59	75	39	32

Ved utgangen av meldingsåret er det registrert 252 fiskefartøyer i Fosen, noe som er en økning på 6. Flåten består hovedsakelig av mindre enheter under 10 meter. 35 fartøyer er i størrelsen 10-14,9 meter. 18 fartøyer er over 15 meter, hvorav 7 er i størrelsen 20-29 meter og 2 over 30 meter.

Totalt har det vært en avgang på 23 og en tilgang på 29, som kommunevis fordeler seg slik:

	Avgang	Tilgang
Åfjord	3	3
Osen	5	5
Roan	7	4
Bjugn	5	11
Ørland	3	4
Rissa	-	2

Avgang.

Et nytt innhogg i Osens ringnotflåte. "Marna Hepsø" (51,7 meter) ble i juli solgt til interesserte i Nordland, som fikk statlige tilskuddsmidler for kjøp av ringnotsnurperen fra Osen.

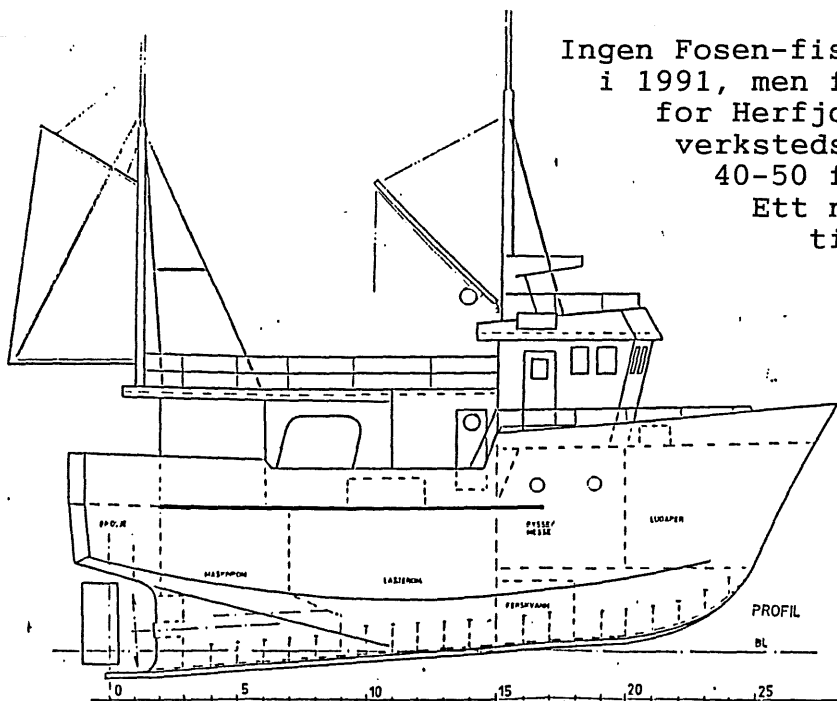
Øvrige avganger gjelder hovedsakelig salg/utskifting av sjarker.

Tilgang.

Tilgangen gjelder brukte sjarker i størrelsen opp til 11 meter. Flere har skiftet ut gammel båt og investert i et nyere og mere mobilt fartøy, samt at ungdommer har gått til anskaffelse av båt og startet opp i fiske.

Fartøy - lengde/alder.

Gjennomsnittslengde på fiskefartøyene i Fosen er 8,8 meter, og med en forholdsvis høy gjennomsnittsalder på 21 år. Av 252 fartøyer er 71 bygd etter 1980.



Ingen Fosen-fiskere anskaffet nybygg i 1991, men flere viste interesse for Herfjord Slipp og mek. verksteds fiskefartøyer i 40-50 fots størrelsen. Ett nybygg er prosjektert til Roan i 1992.

4.1.8. Utviklingen i fiskeflåten 1984-1991 - Fosen.

År/lengde	meter						Totalt
	0-4,9	5-9,9	10-14,9	15-19,9	20-29,9	o/30	
1984	30	285	41	11	9	8	384
1985	25	236	41	8	9	7	326 *
1986	29	242	42	8	9	7	337
1987	31	241	40	8	8	5	333
1988	30	229	38	8	8	5	318
1989	19	175	31	8	6	5	244 *
1990	19	174	33	9	7	4	246
1991	19	180	35	8	7	3	252

I 1984 var det i Fosen-distriktet registrert 384 fiskefartøyer. Hovedrevisjon av merkeregisteret i 1985 og 1989 (*) førte til sletting av et stort antall mindre båter som ikke lenger ble nyttet i ervervsmessig fiske.

Tabellen viser en total nedgang i perioden på 132 fartøy - 34,4%.

Antall fartøy over 30 meter er redusert med 63%, fra 8 fartøy i 1984 til 3 ved utgangen av meldingsåret, og er idag ytterligere redusert til 2. Utviklingen her er svært negativ og ved en ytterligere nedgang står en i fare for at ringnot-/trålmiljet som tradisjonelt har stått sterkt i Osen, helt kan forsvinne!

Tabellen viser antall fartøy som er registrert i henhold Merkeloven og som driver ervervsmessig fiske eller fangst. En bør merke seg at tabellen ikke viser flåtens aktivitetsnivå, dvs. antall fartøy som driver på helårsbasis eller sesongfiske.

Dersom en har tatt utgangspunkt i fartøyenes aktivitet på sjøen, ville en fått grunnlag til å vurdere hvordan større-mindre fartøy i forhold til avgang-tilgang ville slått ut sysselsettingsmessig. Dette er noe som kan være interessant å komme inn på ved neste årsmelding.

Utviklingen framover går mot en større og mere mobil flåte, spesielt registreres interesse for fartøyer i størrelsen 10-15 meter. Sålangt i 1992 er 2 nybygg tilført distriktet mens 1 er kontrahert.

4.2. KONSESJONER/FISKETILLATELSER.

4.2.0. Deltagelsesbestemmelser i fisket.

Deltakelse i forskjellige fiskeri med trål/not krever konsesjon/tillatelse når fartøyet er over en viss lengde eller brutto reg. tonn.

Innenfor andre regulerte fiskere er det kvoteordninger basert på fartøyets lengde og visse deltakelseskriterier, mens deltakelse i andre fiskerier kan være fritt under en gitt lengde.

Tabell 4.2.1. Kommunevis fordeling av konsesjoner/tillatelser
— 31.12.91.

Kommune	Ringnot	Loddetrål	Vassildtrål	Reketrål	Fartøykvote torsk
Åfjord					7
Osen	1	2	3	1	10
Roan			1	1	6
Bjugn					3
Ørland					4
Rissa					3
Totalt	1	2	4	2	33

Endringer i konsesjonsbildet i 1991:

I Osen ble "Ramsøysund" tildelt vassildtråltillatelse, mens det er notert bortfall av 1 ringnotkonsesjon ved salg av "Marna Hepsø".

2 fartøyer fikk tildelt rekrutteringskvote i torskefisket 1991, ett fartøy i Åfjord og ett i Roan.

Totalt deltok 33 fartøyer i fartøykvoteordningen i 1991.

Fartøy under 9 meter lengste lengde falt utenom ordningen i 1991. For Fosen gjaldt dette 12 båter, som ble henvist til å fiske på maksimalkvoten. Disse er imidlertid tilbakeført i fartøykvoteordningen for 1992.

Konsesjonskombinasjoner/fiskeri:

1 fartøy med ringnot og vassildtrål.

1 fartøy med reketrål og makrell-/sildnot.

1 fartøy med reketrål, loddetrål + 1992: vassildtrål og fartøykvote.

1 fartøy med loddetrål og vassildtrål.

1 fartøy med vassildtrål, sei-/sildnot og lodde.

4.3. GENERELT OM FLÅTENS FISKERIAKTIVITET I BERETNINGÅRET.

33 fartøy deltok innenfor fartøykvoteordningen for fiske etter torsk med konvensjonelle redskaper n.for 62 o. Dette representerte 912 tonn torsk rund vekt. De fleste fartøyene fisket kvoten og leverte fangsten i Lofoten.

Øvrige fartøy som fylte vilkårene kunne delta i maksimalkvoteordningen (felleskvoten), men med et langt mindre kvantum fisk. Gruppekvoten ble oppfisket og fisket stoppet før torskeinnsiget i Trøndelagsfjordene. De fartøyer som tradisjonelt driver hjemmefiske ble således avskåret fra å delta. Fisket ble imidlertid åpnet igjen på høstparten for fartøygruppen under 9 meter.

En "ny" ressurs utenfor Trøndelag er pigghåen. Flere fartøyer gjorde et godt garnfiske etter pigghå, men marked/avtaksproblemer regulerte deltakelsen. Til tross for stor tilgjengelighet av pigghå i perioder var det mange fartøyer som måtte avstå fra å delta på grunn av nevnte forhold.

Krabbesesongen ble en av de dårligste på lange tider, med små kvoter og dårlig matinnhold i krabben. Mens ressursen har økt enormt, er uttaket svært lite, noe som skyldes markedssituasjonen for hermetikk/eksport.

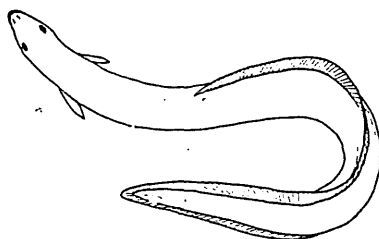
7-8 fartøyer i distriktet driver hovedsakelig rekefiske. Ved innføring/påbud av sorteringsrist i reketrålfisket har bifangsten falt bort. Flere vurderer å legge om til kombinasjonsdrift.

1991 ble det beste seinotfisket på 10 år utenfor Trøndelag, Almenningshavet/Folla. Noe av fangsten ble lever til lokale anlegg, men hovedsakelig ble seien ført til anlegg i Vesterålen.

Den større kyst- og havfiskeflåten som bl.a. driver innenfor konsesjonspliktige fiskerier, fangster i andre landsdeler som Finnmarka, Barentshavet og Nordsjøen.

Forsøksfiske etter ål.

Fiskefartøyet "Langøybuen" fra Roan ble nyttet som forsøksfartøy i Fiskeridirektoratets prøvofiske etter ål utenfor Trøndelag i i august/september. Beste dagsfangst var 18 kilo ål på 20 ruser i Åfjorden, ellers var fangstresultatene små.



5. FISKEINDUSTRIEN/FOREDLINGSLEDDET.

5.1. FISKE- OG FOREDLINGSBEDRIFTER.

5.1.1. Antall bedrifter og produksjonsformer 1991.

Fiskemottaksanlegg m/ foredling:	4	Osen, Roan, Åfjord, Ørland
Sildetilvirkningsanlegg :	3	Bjugn og Ørland
Krabbemottak m/ foredling :	1	Bjugn
Fiskmatkjøkken :	1	Ørland
Sildolje og kraftforfabrikk :	1	Bjugn
Mottak-/pakkeasjon :	2	Åfjord og Ørland
Foredling skjell/kråkeboller :	3	Åfjord og Rissa
Foredling kun lakseprodukter :	1	Bjugn

Fiskebedriftene på Fosen består av små og mellomstore anlegg, som har spesialisert seg og driver noe ulike typer foredling. Flere er sesongbetonte og har de senere år vært preget av lave og ustabile råstoffleveranser, noe som bl.a. skyldes svikten i torskefiskeriene.

De siste fem år er flere mottaks-/foredlingsanlegg nord i regionen innstilt, mens virksomheten ved flere av eksisterende anlegg har gått i retning økt satsing på oppdrettsfisk, slakting, pakking og foredling.

De fleste er forholdsvis gode tekniske anlegg, men med arbeidsintensive prosesser, håndfiletering osv.

Det arbeides fortsatt med å komme igang med ny drift ved fryseribedriften på Sandviksberget i Osen som ble innstilt i 1988.

Som kartoversikten på side 26 viser, ligger hovedtyngden av anleggene sør i regionen.

5.1.2. Kort presentasjon av bedriftene - kommunevis.

OSEN

- * ØYFISK A/S overtok i 1988 tidligere Yttervåg Fiskebruk. Bedriften har drevet et mindre mottak av fisk til salting, samt rekepilling i kombinasjon med oppdrett av laks/ørret. Driften ble innstilt (midlertidig ?) ved årsskiftet.
- * VINGSAND BRYGGE er ny av året og har startet opp et mindre fiskemottak på Vingsand.

Uten igangsetting her ville Osen stått helt uten fiskemottak i 1992.

ROAN:

- * KRÅKØYFISK A/S driver mottak av gråfisk til salting/henging i kombinasjon med eget matfiskanlegg og sanitærslakteri for laks. Virksomheten med laks er blitt grunnpillaren for bedriften som frem til 1985 omfattet bl.a. fiskmatkjøkken.

ÅFJORD:

- * REFSNES FISKINDUSTRI A/S driver produksjonsanlegg for saltfisk og tørrfisk, samt innehar matfiskkonsesjon for laks/ørret. Fisken kjøpes hovedsakelig fra banklinefartøy. Produksjonen er stabil og alt går til eksport - Italia, Sverige, Finland og USA. Bedriften sysselsetter ca. 25 personer, tilnærmet 18 årsverk.
- * STOKSUND FISKARLAG har opprettet en pakkestasjon for gråfisk i lokalene til Stofi A/S på Stokkøya. Pakkestasjonen var i 1991. underlagt Grande Fiskeforedling på Ørland.
- * SSA SEAFOOD holder også til i Stofi-bygget og har i flere år satset friskt på høsting, foredling og eksport av kråkeboller for det japanske og franske markedet. Eksporten i 1991 utgjorde ca. 100 tonn. I perioder er rundt 20 personer sysselsatt ved bedriften.
- * ÅFJORD SKJELL A/S har utviklet seg sterkt senere år til å drive skjellvirksomhet i noe større målestokk, oppdrett og foredling av skjell, nedlegging i lake.

BJUGN:

- * LYSØYSUND SILDOLJE OG KRAFTFORFABRIKK er idag eneste i sitt slag mellom Bodø og Ålesund. Produksjonen av mel og olje var i 1991 10.249 tonn. Fabrikken sysselsetter rundt 25 personer og i de mest hektiske sesongene kjøres 3 døgnskift. Fabrikkens lønnsomhet preges av den nye miljøavgiften som er innført og som påfører bedriften store utgifter i forhold til utenlandske konkurrenter.
- * FOSENSKALLDYR A/S har i årevis drevet mottak av krabbe for nedlegging av skjell og eksport av levende krabbe til Sverige. Omsetter årlig ca. 75 tonn.
- * GRØNTVEDT FISK A/S flyttet i 1988 hovedproduksjonen fra anlegget på Ørland til Lysøysund i Bjugn. Bedriften har spesialisert seg på sildeprodukter. Råstoffet kjøpes av ringnotsnurpere fra Lofoten. Bedriften har ledig kapasitet i tiden mars-september og vurderer mottak av pigghå og sei. I anlegges lokaler på Garten, Ørland drives manuell skinning av sildefilet, samt vakumpakking av sild.

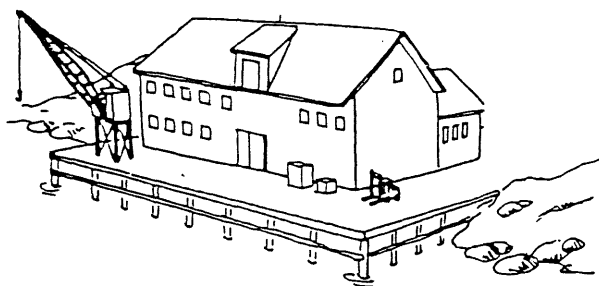
- * SALMON EX A/S. Nytt tilskudd på foredlingssiden i 1991, her innen lakseprodukter. Satser på røykte snacks-produkter til USA-markedet.

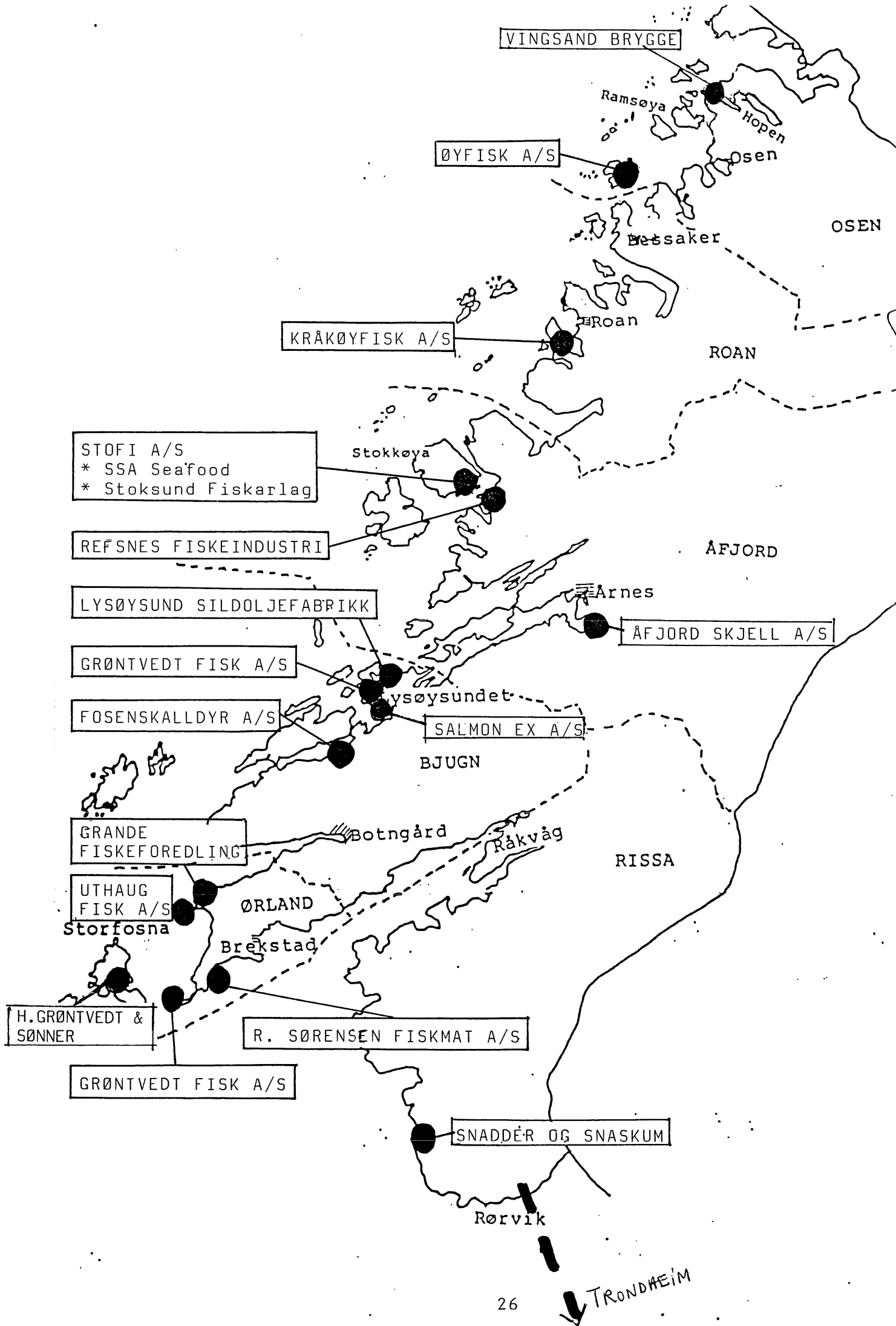
ØRLAND:

- * GRANDE FISKEFOREDLING A/S har spesialisert seg på lutefisk-produksjon, men anlegget omfatter også mottak av ass. fiske-slag, røkeri, sanitærslaketri for laks samt er medeier i matfiskanlegg for laks/ørret og torskeoppdrettsanlegg. Bedriften har forsøkt seg på røyking av pigghå og vurderer å gå videre med bearbeiding av røykte og gravede produkter.
- * R.SØRENSEN FISKMAT A/S. Hovedproduksjonen omfatter ass. fiskmat samt at det også omsettes en del andre produkter, røkt/saltet sild og lutefisk for andre produsenter i regionen.
- * H.GRØNTVEDT & SØNNER. Sildetilvirkningsanlegget på Kråkvåg har derevet pakking av sild. Virksomheten ble innstilt høsten 1991, men driften vil bli tatt opp igjen i 1992.
- * UTHAUGFISK har basert seg på et mindre mottak og fiskeutsalg på Uthaug, hovedsakelig ferk og frossen vare over disk.

RISSA

- * SNADDER OG SNASKUM ble startet i 1980 og har bygd seg gradvis opp og blitt stor innen blåskjellproduksjon, driver foredling, pakking av levende skjell og omsetter ellers noe østers, kamskjell og haneskjell for andre.





VINGSAND BRYGGE

ØYFISK A/S

KRÅKØYFISK A/S

STOFI A/S
* SSA Seafood
* Stoksund Fiskarlag

REFSNES FISKEINDUSTRI

LYSØYSUND SILDOLJEFABRIKK

GRØNTVEDT FISK A/S

FOSENSKALLDYR A/S

SALMON EX A/S

ÅFJORD SKJELL A/S

GRANDE FISKEFØREDLING

UTHAUG FISK A/S

H. GRØNTVEDT & SØNNER

GRØNTVEDT FISK A/S

R. SØRENSEN FISKMAT A/S

SNADDÉR OG SNASKUM

5.2. RÅSTOFFSITUASJONEN

Tabell 5.2.1. Kommunevis oversikt over total mende ilandført råstoffkvantum og førstehåndsverdi 1990 og 1991.

Kvantum (KV) oppgitt i tonn og verdi (V) i mill.kroner.

KOMMUNE	GRÅFISK torsk, sei, hå m.m.				PELAGISK FISK sild, lodde, makrell				SKALLDYR krabbe, reker			
	1990		1991		1990		1991		1990		1991	
	KV	V	KV	V	KV	V	KV	V	KV	V	KV	V
ÅFJORD	2426	18.446	2217	21.663	-	-	-	-	-	-	-	-
OSEN	89	540	41	240	-	-	-	-	10	175	11	211
ROAN	353	1.274	436	1.424	-	-	-	-	61	594	10	145
BJUGN	-	-	-	-	19123	11.842	36114	20.841	76	650	83	497
ØRLAND	232	1.559	245	1.455	294	749	178	488	-	-	-	-
RISSA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	3100	21.819	2998	24.887	19417	12.591	36292	21329	147	1.319	104	853

Tabellen bygger på fiskeristatistikk utgitt av Fiskeridirektoratet på grunnlag av oppgave fra salgslagene. Sannsynligvis skal tallene være noe høyere.

Gråfiskkvantumet er redusert med 102 tonn sammenlignet med fjoråret, mens førstehåndsverdien har økt med ca. 3 mill. Verdiøkningen tilskrives bl.a. kvalitetshevning.

Statistikken viser at ilandført pelagisk fisk og førstehåndsverdien av dette har økt betraktelig, hhv. 16.875 tonn og 8,8 mill.kroner.

Ilandført skalldyr viser en nedgang i kvantum og verdi på hhv. 43 tonn og 0,4 mill.

Statistikken over ilandført kvantum viser på ingen måte hva fiskeflåten på Fosen fangster, da fartøyer utenfra leverer til bedriftene samtidig som de største fartøyene på Fosen hovedsakelig leverer fangsten i andre distrikter. I tillegg har de fleste av fartøyene med torske-kvote levert fangsten i Lofoten, samme gjelder deler av de som har fisket på maksimalkvoten.

En god del ilandføres også i Nord-Trøndelag.

Tabell 5.2.2. Ilandført råstoffkvantum/førstehandsverdi på Fosen fordelt på fiskeslag 1990 og 1991.

	Kvantum tonn		Verdi 1000 kroner	
	1990	1991	1990	1991
TORSK	233	132	2.011	1.224
SEI	622	689	2.559	2.478
HYSE	15	8	101	46
LYR	28	24	175	132
KVEITE	3	2	94	72
BROSME/				
LONGE	2.058	1.877	16.051	19.819
UER	96	59	525	288
PIGGHÅ	35	110	178	408
ANNET	10	97	125	420
KRABBE	117	81	941	428
REKER	30	23	378	425
LODDE	15.184	35.095	7.985	18.556
MAKRELL	2.085	-	1.185	-
SILD	1.189	1.196	2.903	2.773
ØYEPAL/				
KOLMULE	959	-	518	-
TOTALT	22.664	39.393	35.729	47.066

5.3. KVANTUMSUTVIKLING.

Tabell 5.3.1. Utvikling ilandført råstoff/førstehandsverdi 1984-1991.

	GRAFISK		PELAGISK FISK		SKALLDYR		TOTALT	
	kv.	v.	kv.	v.	kv.	v.	kv.	v.
1984	4219	14.837	35118	27.001	254	1.286	39591	43.124
1985	4127	19.286	29078	22.875	209	1.079	33414	43.240
1986	3362	25.941	31714	20.784	217	1.206	35293	47.831
1987	3303	27.949	21887	11.510	145	1.062	25335	40.521
1988	2193	16.981	11409	11.048	144	1.346	13746	29.375
1989	2131	17.345	29428	20.840	128	971	31687	39.156
1990	3100	21.819	19417	12.591	147	1.421	22664	35.831
1991	2998	24.887	36292	21.329	104	853	39394	47.069

6. HAVBRUK.

Dette kapitlet er skrevet med utgangspunkt i oppdrettskonsulentens årsmelding for 1991.



6.1. SETTEFISKANLEGG

Tabell 6.1.1. Settefiskanlegg i drift 1988-1991 og konsesjonsstørrelse.

	1988		1989		1990		1991	
	Ant.	Prod.	Ant.	Prod.	Ant.	Prod.	Ant.	Prod.
Osen	1	500'	1	500'	0	0'	0	0'
Roan	2	2.000'	2	2.000'	2	2.000'	2	2.000'
Årfjord	3	1.150'	3	1.150'	1	50'	1	50'
Bjugn	2	1.000'	2	1.000'	0	0'	0	0'
Ørland	0	0'	0	0'	0	0'	0	0'
Rissa	1	300'	1	300'	1	300'	1	300'
TOTALT	9	4.950'	9	4.950'	4	2.350'	4	2.350'

Antall settefiskanlegg og konsesjonsstørrelse er uendret i 1991. Det var en viss overproduksjon slik at en del settefisk måtte destrueres.

De anleggene som er i drift, inkludert Follasmolt A/S i Verran kommune, dekker idag og lang tid framover hele smoltmarkedet på Fosen.

6.2. MATFISKANLEGG LAKS OG ØRRET.

Tabell 6.2.1. Matfiskanlegg og produksjonsvolum 1988-1991.

	1988		1989		1990		1991	
	Ant.	P.vol.	Ant.	P.vol.	Ant.	P.vol.	Ant.	P.vol.
Osen	4	32.000	4	32.000	4	36.000	4	48.000
Roan	5	40.000	5	40.000	5	60.000	5	60.000
Afjord	3	24.000	3	24.000	3	32.000	3	36.000
Bjugn	5	40.000*	5	40.000*	5	56.000*	5	56.000*
Ørland	1	8.000	1	8.000	1	12.000	1	12.000
Rissa	1	8.000	1	8.000	1	8.000	1	12.000
TOTALT	19	152.000	19	152.000	19	204.000	19	224.000

* Inkluderer en stamfisk-stasjon.

6.3. PRODUKSJON, OMSETNING OG FOREDLING.

6.3.1. Matfiskanlegg i drift, produksjon i tonn og førstehåndsverdi i 1991, samt prognose for 1992.

	1991			PROGNOSE 1992		
	Ant.	P.	Fhv.	Ant.	P.	Fhv.
Osen	3	662	17,1	3	320	11,2 *
Roan	5	716	21,6	5	700	24,5 *
Afjord	3	176	5,0	3	300	10,5 *
Bjugn	5	1210	36,5	5	1380	48,3 *
Ørland	1	70	2,2	1	200	7,0 *
Rissa	1	168	4,7	1	200	7,0 *
TOTALT	18	3002	87,1	18	3100	108,5 *

* Forutsetter at gj.snittsprisen blir kr. 35,- pr. kg. i 1992.

Av 19 konsesjoner var 18 matfiskanlegg i drift i 1991. Urolighetene rundt konkursen i Fiskeoppdretternes Salgslag har også preget oppdretterne på Fosen. Usikkerhet og lave priser har rådet, men til tross for problemene innen næringa har produksjonen i 1991 holdt et høyt nivå.

Den totale produksjonen av laks og ørret var 3002 tonn til en førstehandsverdi på kr. 87 millioner.

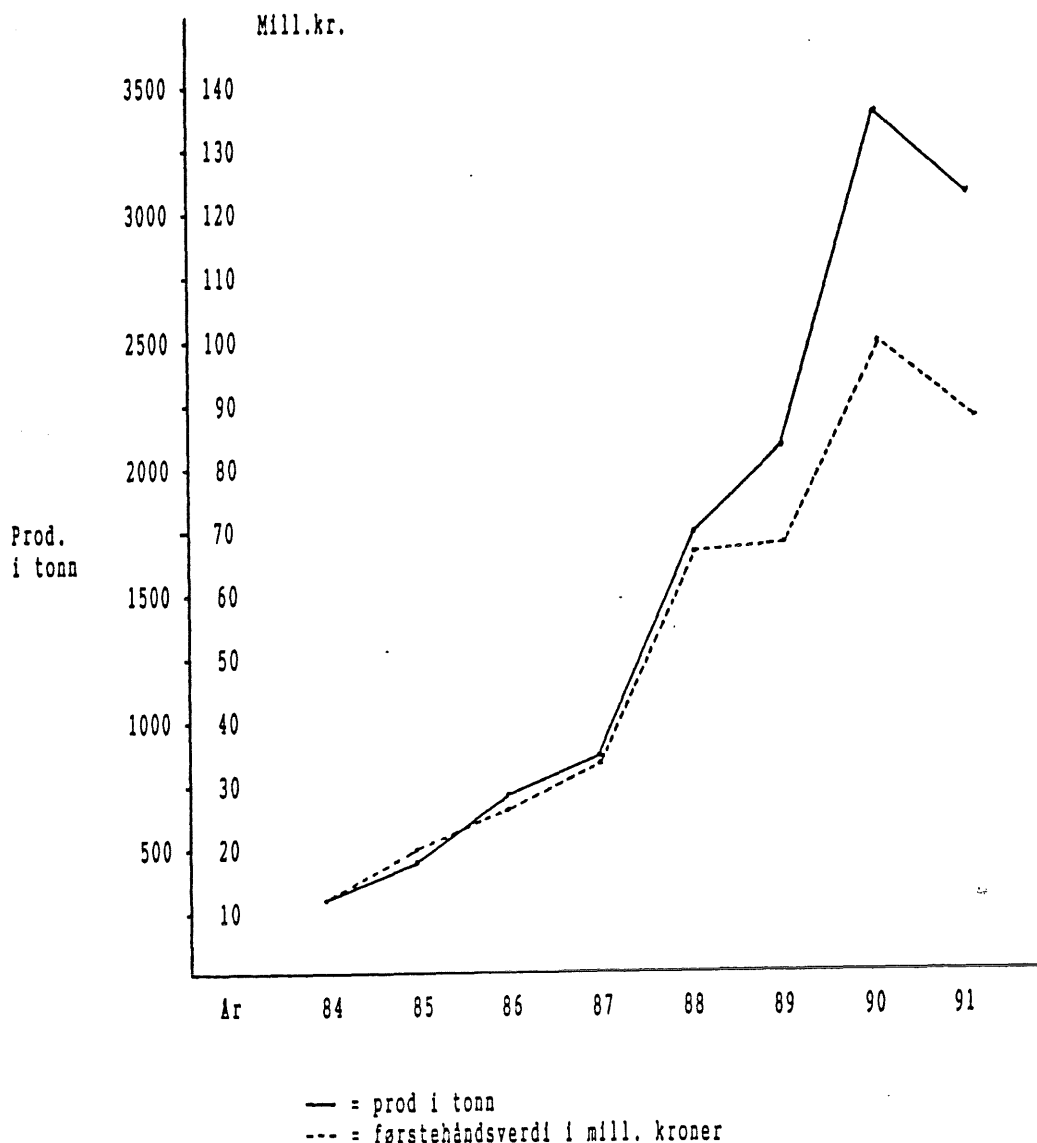
Dette representerte en nedgang i forhold til 1990 på 359 tonn og en førstehandsverdi på ca. 11 millioner.

Prognosen for 1992 ligger på samme produksjonsnivå, med en forventet høyere kilopris.

Fosen har idag 6 slakteribedrifter med status som sanitærslakeri, dvs. at alt slakteriavfall tas vare på og sendes til gjenvinning.

36 tonn laks/ørret ble foredlet i 1991, noe som tilsvarer bare 1 % av den totale produksjon. Foredlingen skjer i Bjugn/Ørland og er basert på røyking, graving og raking.

Figur: Produksjonsutvikling og utvikling i førstehandsverdi 1984-1991.



6.4. SKJELLPRODUKSJON, FANGST OG MARINE ARTER.

Dyrking og sanking av skjell og foredling av skjellprodukter er ei næring med vekst på Fosen.

3 bedrifter utmerker seg med en samlet omsetning på ca. 3 mill. i 1991. I tillegg er det flere mindre prøveanlegg.

Ett firma på Stokkøya i Åfjord, SSA Seafood, driver fangsting av kråkeboller for eksport til Japan og Frankrike. I 1991 utgjorde eksporten ca. 100 tonn.

I perioder sysselsetter bedriften opptil 20 personer.

Tabell 6.3.1. Omsatt kvantum av kråkeboller og skjell 1989-1991.

	Kråkeboller (tonn)	Kamskj (stk)	O-skj (kg)	Blåskj (tonn)	Østers (stk)	Hjerteskj (kg)	Haneskj (stk)
1989	11	11.000	1.800	80	6.000	-	6.000
1990	27	21.200	1.800	110	13.200	700	6.000
1991	100	53.200	6.200	240	5.520	700	25.000

Marine arter.

Fosen har 8 konsesjoner for marine arter, samtlige gjelder torsk. 5 torskeoppdrettsanlegg var i drift i 1991. Anleggene baserer seg på oppforing av villfanget torsk.

Totalt 17 tonn torsk er blitt omsatt til en pris mellom 25-35 kroner kiloet.

#####

Når det gjelder nærmere beskrivelse av aktiviteten i oppdrettsnæringa i 1991 henvises til oppdrettskonsulentens årsmelding.

7. ANNEN VIRKSOMHET.

7.1. PROSJEKTER .

*** Strukturanalyse av fiskeindustri- og mottaksanlegg i Fosen**

Det ble i 1991 på initiativ av Fiskerisjefen i Trøndelag igangsatt et prosjekt som skal kartlegge hvordan næringen fungerer strukturelt og organisatorisk.

Prosjektet er delt inn i 3 deler:

- kartlegging
- vurdering/analyse
- forslag til tiltak

Målsettingen er å finne fram til løsninger og tiltak som på kort og lengre sikt kan bidra til mere konkurransedyktig, lønnsomt og rasjonelt mottaksapparat.

*** Havbeite og oppdrett av torsk.**

Planlegging av et havbeiteprogram for Fosen kom igang i 1991 på initiativ av Fiskerisjefen i Trøndelag og oppdrettskonsulenten. Programmet er delt inn i 3 deler:

- Havbeiteprosjekt for torsk.
- Pilotproduksjon av marin yngel.
- Pilotanlegg for levende for.

Prosjektene griper inn i hverandre og samordnes av Bess-Laks A/S på Bessaker i Roan. Klekking av yngel foregikk i 1992 og det er planlagt utsett av yngel i løpet av 1993.

- * "Jenter inn i fiskerinæringen" er et prosjekt igangsatt av Fiskerisjefen i Trøndelag og har gått over flere år. Informanter med bakgrunn i fiskeri-/akvakulturnæringa besøker skoler i kystkommunene m.t.p. å motivere jenter til å ta næringa i betraktning når de velger utdanning, også å velge høyere utdanning.

7.2. SAMARBEIDSTILTAK

- * FOSEN HAVBRUKSLAG er pådrivere for vekst og utvikling av oppdrett og foredling i regionen.

Det ble i slutten av 1991 nedsatt ei "ressursgruppe" bestående av oppdrettere, foredlere, oppkjøpere og leverandører med tanke på større foredlingsvirksomhet på Fosen.

Ressursgruppa vil vurdere tiltak innen markedsføring og kvalitetssikring.

- * I Bjugn er det dannet et lokalt innkjøpslag. Positive erfaringer herfra gjør at det vurderes å utvide lagets virksomhet til å omfatte hele Fosen-regionen.

7.3. KYSTSONEPLANER.

Arbeidet med kystsonoplan i Osen og Roan har forlengst kommet igang, men det ble også i 1991 arbeidet med registreringer innen fiskeri og akvakultur. 7 lokale fiskarlag, fiskerinemnder og fiskerikontoret har deltatt i denne registreringen.

Rissa kommune startet med kystsonoplanlegging i 1991. Ellers har Bjugn kommune utarbeidet en ferdig kystsonoplan, mens kommunene Åfjord og Ørland ennå ikke er kommet igang.

7.4. HAVNEANLEGG.

Sør-Trøndelag fiskeristyre vedtok i 1989 ny prioriteringsliste over utbygging av havneanlegg i Sør-Trøndelag. Fosens plassering på prioriteringslisten:

- | | |
|---------------|----------------|
| 1. Sætervik, | Osen kommune |
| 2. Roan havn, | Roan kommune |
| 5. Garten, | Ørland kommune |
| 7. Bessaker, | Roan kommune |
| 8. Tarva, | Bjugn kommune |

Utbedring av molo og mudring i Sætervik havn ble slutført i 1991. Kystverket startet arbeidet med molo i Roan havn i januar 1992. Planleggingen av Roan havn har gått over flere år. Hele prosjektet, med bl.a. fiskerikai og industriområde, er kostnadsberegnet til ca. 8 mill. kroner. og vil om noen år fremstå som et flott havneanlegg, tilrettelagt for brukerne av havneområdet og ny sjørettet virksomhet.

Fiskerikaier.

Kaiprosjektet i Kråkøysundet i Roan omfatter støpt kai, flytebrygger samt at det er planlagt bygging av brukshus for sjarkfiskerne på kaia. Selve kaianlegget ble påbegynt og avsluttet i 1991.

7.5. UTDANNING/KURS.

To § 20 kurs i akvakultur kom igang i Fosen i 1989, ett lagt til Bjugn og ett til Osen. Tilsammen deltok 35 personer på kursene, som ble avsluttet våren 1991.

Akvakultur- og kystnæringslinja ved Åfjord videregående skole, avd. Osen har siste år hatt lite elvesøkning og står i fare for å bli nedlagt. Dette er sterkt beklagelig.

Kurs i "Sikkerhetsopplæring for fiskere" avholdes årlig på Fosen. Dette er viktig kurs med tanke på fiskernes sikkerhet ombord og Sjøfartsdirektoratet har bestemt at alle B-fiskere skal ha gjennomgått grunnleggende sikkerhetsopplæring innen 1.8.93.

7.6. KRISEHÅNDTERING.

Under denne overskriften er en så freidig å rette et søkelys spesielt på Osen kommune. For hvordan håndtere den krisa i fiskerinæringa som Osen har opplevd de siste åra?

Osen, som er en av Trøndelags mest tradisjonsrike fiskerikommuner, har hatt en dramatisk nedgang. Antall fiskere er blitt halvert, kommunens 4 mottaks-/foredlingsanlegg er innstilt og største parten av den havgående flåten er solgt ut av kommunen. "Toppen" ble nådd i juli 1991 da ringnotsnurperen "Marna Hepsø" flagget ut etter å ha vært en av kommunens store sjøbedrifter i mange år.

Sentralt i "krisehåndteringen" står fryseribedriften på Sandviksberget. Fiskeridepartement innvilget i 1991 1,5 mill. kr. til opprustning av anlegget, forutsatt at det inngås samarbeidsavtale med annen fiskeribedrift. Igangsetting av anlegget på Sandviksberget vil ha stor betydning for sysselsettingen og fiskerimiljøet i Osen, men vil også ha betydning for deler av flåten forøvrig i Fosen. Fryseribedriftens skjebne vil bli avgjort i 1992.

Optimisme om fisk

Fiskeriministeren på krisebesøk i Roan og Osen

© KNUT NORDMELAND

OSEN: - Ja, jeg tror vi har vært gjennom det verste. Bunnen er nådd og nå kan vi jobbe oss fremover. Dette var tonene fra fiskeriminister Oddrun Pettersen til bekymrede kommunepolitikere og frustrerte fiskere i Osen og Roan i går.

Hun grunnla sin optimisme med gode prognoser for torskestammen og EØS-avtalen, som frigjør oss for tollbarrierer og åpner for mer foredling av fisken hjemme, sa hun.

Fiskeriministeren var invitert av Roan og Osen kommuner som ønsket å gi en virkelighetsbeskrivelse av den næringskrisen som rir de gamle fiskerikommunene lengst nord på Fosen. Tap av fiskebåter og mottaksanlegg har redusert befolkningen med en tredjedel i kommunene i løpet av 20-30 år. Og ressurskrisen i havet med reduserte fangkvoter holder på å ta siste rest av optimismen hos kystfolket. I går kveld møtte fiskeriministeren fiskerne til et åpent møte på Strand i Osen. For øvrig hjemstedet for fiskerilagsformann Einar Hepsø, som deltok på møtet.

En ny fråler i faresonen

Osen er den kommunen av de to som kanskje har hatt det største tilbakeslaget med kursen både innen oppdrett og foredling. Samtidig er det lite igjen av den flotte fiskebåtflåten man hadde for noen år siden. Peter Hepsøs rederi A/S har trålerne «Rav» og «Marna» tilbake, men når det fare for at den siste av de to må selges ut av bygdå. Det står om 12 viktige arbeidsplasser for bygdå.

Fiskeriministeren og Osen formannskap ble orientert om saken på et kort, internt møte i går. Det er fare for at tråleren kanskje må selges til Nordland, fortalte man med Nord-Norgemid-



Fiskeriminister Oddrun Pettersen slo an en optimistisk tone i Roan og Osen i går. Her er hun sammen med ordfører Asbjørn Teigen i Osen t.h. og Arne Fladseth, tidligere disponent i det konkursrammede Ransøy og Hepsøy Fiskesamvirke-lag, som sees i bakgrunnen.

ler har gunstigere finansiering.

- Denne saken høres ikke bra ut, fiskeriminister?

- Nei, jeg kan ikke kommentere den direkte. Men det er klart at vi ikke skal bruke oste-havel-prinsippet når fiskeflåten skal reduseres. Vi må nå sette inn virkemidler slik at båter beholdes der det er behov for dem.

- Du har sagt at antall fiskere og båter må ned. Hva skal fiskerne da gjøre av seg. Dette var et av spørsmålene Oddrun Pettersen ble konfrontert med.

Hun svarte slik:
- Hovedmålene de siste årene

om å bevare ressursene i havet har ført til reduserte kvoter og dermed overkapasitet i båter og industri. Redusert kapasitet har vært en forutsetning for lønnsomhet. Og bare lønnsom drift trykker bosetting og sysselsetting langs kysten. Derfor må vi få færre fiskere for at det skal bli en mulighet for dem som er igjen.

Hvor de overflødige fiskerne skal gjøre av seg? Jeg mener bestemt det ligger store utviklingsmuligheter i havbruk og oppdrett, ikke minst i Osen og Roan, som ikke har vært så mye plaget av sykdommer.

"Adresseavisen"
juni 1991.